

Traject ter ondersteuning van EUDR readiness in cacao

Relevant voor micro, kleine en middelgrote en grote traders of operators

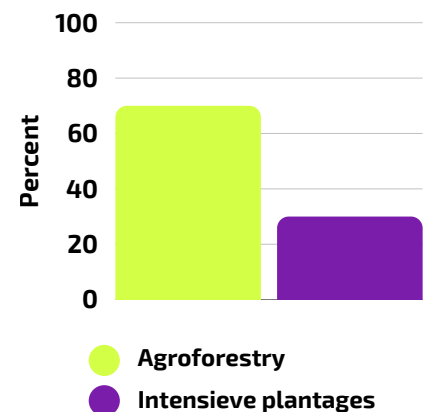
Laatste update: 16 April 2026

De EU-ontbossingsverordening (EUDR) heeft als doel te waarborgen dat grondstoffen, waaronder cacao en daarvan afgeleide producten, die op de EU-markt worden gebracht ontbossingsvrij en duurzaam geproduceerd zijn. Deze guidance is ontwikkeld om producenten, bedrijven en Fairtrade-partners te ondersteunen bij het begrijpen van ontbossingsrisico's specifiek in de cacaotoeleveringsketen en bij het naleven van de EUDR-vereisten.

Cacao - Feiten & cijfers

In vergelijking met grondstoffen zoals rundvlees, palmolie of soja heeft cacao een relatief kleine totale ontbossingsvoetafdruk. De cacao productie kan echter een aanzienlijke impact hebben op biodiversiteitshotspots, waaronder het Opper-Guinese regenwoud in West-Afrika, de Amazonieregio in Latijns-Amerika en tropische regenwouden in Zuidoost-Azië (Kroeger et al., 2017). In Colombia en Peru wordt cacaoteelt tot nu toe in verband gebracht met lage niveaus van ontbossing (Alliot et al., 2016; Castro-Nunez et al., 2020; Löhr et al., 2021). Cacao afkomstig van kleinschalige landbouw draagt weinig tot niet bij aan ontbossing. Grootschalige cacao plantages daarentegen hebben bijgedragen aan ontbossing in delen van het Peruaanse Amazonegebied (Grandez, 2021; Higonnet, 2017). Een belangrijke drijvende factor van ontbossing gelinkt aan cacao zijn full-sun productiesystemen, die een bedreiging vormen voor tropische regenwouden in West-Afrika, de Amazone en Zuidoost-Azië. Met name full-sun cacaoteelt werd geïdentificeerd als een belangrijke oorzaak van ontbossing in Ivoorkust en Ghana (Bitty et al., 2015; Higonnet et al., 2017).

Verdeling van agroforestry en intensieve plantages in de wereldwijde cacaoteelt

Uitdagingen en risico's

Bedrijven die cacao aankopen worden steeds vaker geconfronteerd met duurzaamheidsrisico's die toeleveringsketens kunnen verstoren, de productiviteit op lange termijn kunnen ondermijnen en reputatie- en regelgevingsrisico's met zich meebrengen. De onderstaande risico's en uitdagingen zijn cruciaal om te begrijpen voor veerkrachtige cacao landschappen en stabiele bestaansmiddelen voor landbouwers:

- **Oorzaken van de uitbreiding van cacaoteelt naar bosgebieden** (Kroeger et al. 2017; Schroth et al., 2016):
 - toenemende vraag naar chocolade
 - verouderende cacaobomen
 - gebrek aan goede landbouwpraktijken
 - afname van geschikt land door klimaatverandering
- **Zwakke eigendomsrechten:** deze zetten migrerende landbouwers er ook toe aan om snel landbouwbedrijven op bosgrond te vestigen als poging om eigendomsrechten te verwerven (Ruf, 2011).
- **Dominantie van monocultuurproductie:** bij full sun cacao productie leidt het intensieve gebruik van agrochemicaliën tot gezondheidsrisico's, klimaatimpact & biodiversiteitsverlies op landbouwbedrijven. Biologische en agro ecologische productiesystemen vermijden deze problemen (Bitty et al., 2015; Higonnet et al., 2017).
- **Klimaatverandering:** cacao is een gewas dat zeer gevoelig is voor droogte. De opbrengsten nemen af en volledige productieregio's worden ongeschikt voor cacaoteelt naarmate de temperaturen stijgen & droogtes, tropische stormen & orkanen frequenter en heviger worden (Lahive et al., 2019).

EU-ontbossingsverordening (EUDR) vereisten

Bedrijven die producten op de Europese markt verkopen moeten aantonen dat hun toeleveringsketens ontbossingsvrij zijn. De Fairtrade-standaarden sluiten aan bij de EU-ontbossingsverordening (EUDR). Voortbouwend op een basis van eerlijke bestaansmiddelen en ethische dataprincipes biedt Fairtrade bedrijven en producenten ondersteuning en zekerheid om aan de EUDR-vereisten te voldoen en verder te gaan dan louter naleving, richting betekenisvolle bosbescherming.

1 Gevalideerde geolocatiegegevens

Fairtrade biedt praktische ondersteuning aan producentenorganisaties bij het verzamelen van geolocatiegegevens, het uitvoeren van datakwaliteitscontroles en het omzetten van deze gegevens naar het formaat dat vereist is door het EU-TRACES-platform.

2 Monitoringsdata over ontbossing

Fairtrade's partner Satelligence maakt voor elke Fairtrade-producentenorganisatie een hoogwaardige ontbossingsrisicoanalyse. Satelligence maakt gebruik van toonaangevende op maat gemaakte satellietbeelden, visualisatie en risicodetectietechnologieën, waardoor foutpositieven worden verminderd en waarschuwingen worden gegenereerd voor landbouwbedrijven op of nabij ontboste gebieden of beschermde zones.

3 Inzichten voor risicobeoordelingen

Bedrijven hebben toegang tot de Fairtrade Risk Map ter ondersteuning van hun risicobeoordelingen. De risicokaart biedt informatie over ontbossingsgerelateerde risico's voor de grondstoffen en herkomsten die Fairtrade certificeert, met inzichten die door producenten zelf zijn gevalideerd. Aangepaste risicorapporten over de toeleveringsketens van bedrijven kunnen als aanvullende dienst worden ontwikkeld.

4 Traceerbaarheid met veilige en auditeerbare uitwisseling van geolocatiegegevens

Zodra er een handelscontract bestaat, krijgen exporteurs en importeurs op een veilige manier toegang tot de door de EUDR vereiste geolocatiegegevens van hun Fairtrade-producentenorganisaties via een nieuwe digitale toestemmings "handshake" in Fairtrace – het platform voor Fairtrade-gecertificeerde entiteiten om verkooptransacties te registreren en informatie te delen met ketenpartners. Geolocatiegegevens van specifieke landbouwbedrijven binnen dezelfde coöperatie kunnen worden toegewezen aan een cacao-exportlotnummer, dat op zijn beurt is gekoppeld aan een uniek contract in Fairtrace. Producentenorganisaties kunnen toestemming geven om deze gegevens te delen met hun koper, die ze vervolgens kan doorgeven bij verdere verkopen.

5 Verder gaan dan naleving

Het inkopen van Fairtrade-producten helpt ontbossingsrisico's te beperken door de onderliggende oorzaken aan te pakken. Dit omvat onder meer het aanpakken van armoede via living income reference prices en programma's voor inkomensdiversificatie; praktijkgerichte opleiding via Fairtrade-producentennetwerken in klimaatbestendige landbouwpraktijken en bosbescherming; en vereisten binnen de Fairtrade-standaarden, zoals de bijdrage van traders aan de inspanningen van coöperaties om ontbossing te voorkomen.

Photo: Fairtrade Sweden

Meer informatie:

[Fairtrade Risk Map Cocoa](#)
[Fairtrade Impact Platform](#)

Traceerbaarheid in de cacaotoeleveringsketen

Cacao wordt, net als andere Fairtrade-producten, verkocht onder een traceerbaarheidssysteem dat bekendstaat als mass balance. Onder mass balance mogen bedrijven Fairtrade-gecertificeerde en niet-Fairtrade-ingrediënten mengen tijdens de verwerking, op voorwaarde dat de exacte volumes die onder Fairtrade-voorwaarden worden verkocht nauwkeurig worden bijgehouden en onafhankelijk worden geaudit doorheen de volledige toeleveringsketen.

Waarom wordt mass balance gebruikt?

Volledige traceerbaarheid vereist dat gecertificeerde producten fysiek gescheiden worden gehouden van niet-gecertificeerde producten in elke fase van de toeleveringsketen.

Voor cacao is dit vaak technisch uitdagend, kostelijk en commercieel beperkend. Cacao wordt doorgaans in grote volumes verwerkt en doorloopt complexe productieprocessen die het niet eenvoudig maken om met kleine, gescheiden partijen te werken.

Wat bereikt mass balance?

- zorgt ervoor dat Fairtrade-landbouwers niet worden uitgesloten van marktkansen, en
- geeft consumenten vertrouwen dat de hoeveelheid Fairtrade-gecertificeerde ingrediënten in het eindproduct met label overeenkomt met het volume dat door Fairtrade-landbouwers werd verkocht.

De Fairtrade-standaarden passen het principe van First Mile Traceability toe. Dit betekent dat elke Producentenorganisatie (PO) cacao moet kunnen traceren tot op het landbouwbedrijf van het lid dat de cacao heeft geproduceerd.

Producentenorganisaties zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van traceerbaarheid vanaf het individuele landbouwbedrijf tot aan het moment waarop het lid de cacao verkoopt aan een derde partij.

Hoe First Mile Traceability eruitziet in Ghana

Stap 1

Cacaobalen worden gelabeld met een ID-code van het lid en de boerderij. Elk lid heeft een unieke code en elke boerderij heeft een unieke code.

Stap 2

Wanneer het lid de cacaobaal verkoopt aan een Licensed Buying Company (LBC), wordt het aantal verkochte balen per lid geregistreerd in het ledenboekje en in de eigen administratie.

Stap 3

De LBC deelt de verkoopgegevens met de PO. De PO controleert deze informatie samen met de leden.

Fairtrade is een betrouwbare partner in EUDR readiness en ondersteunt producenten en kleine bedrijven bij de voorbereiding op de deadline van de verordening.

Photo: Tobias Thiele Fairtrade Fairpicture

Meer informatie:
[Fairtrade Supply Chain Traceability](#)

Meer guidance materiaal:
Mass Balance,
Processor/Manufacturer,
Coffee

Hoe Fairtrade de EU-ontbossingsverordening aanvult in elke fase van de toeleveringsketen

De Fairtrade-standaarden en programma's ondersteunen landbouwers en producentenorganisaties bij de productie en handel van cacao die ontbossing veroorzaakt.

1 Cacao groeit op de boerderij

Fairtrade-coöperaties beschermen bossen:

FT Cacao Standaard 3.4.2 & 3.4.3:

Coöperaties beoordelen en monitoren het risico op ontbossing als onderdeel van een bredere HREDD-analyse.

Coöperaties gebruiken de resultaten voor een plan voor de preventie en beperking van ontbossing; verhogen het bewustzijn van risicogebieden bij producenten en van activiteiten of productiepraktijken met een negatieve impact; en bevorderen de toepassing van productiepraktijken met een positieve impact.

FT Cacao Standaard 3.4.4

Exporteurs, importeurs, fabrikanten, merken en retailers ondersteunen coöperaties bij het voorkomen en beperken van ontbossing.

Fairtrade Cacao Standaard 3.4.1: Geen ontbossing na 31 dec 2018.
Fairtrade Cacao Standaard 3.4.5: De coöperatie beschikt over geolocatiegegevens voor 100% van alle boerderij-eenheden. Polygonen indien groter dan 4 hectare.

Fairtrade Cacao Standaard 3.4.6: Payers en conveyers (meestal exporteurs) beschikken over dezelfde gegevens als vermeld onder 3.4.5 en delen deze met coöperaties.

Programma interventie: Via haar partnerschappen voorziet Fairtrade coöperaties van ontbossingsrisicogegevens op boerderijniveau op basis van de door hen aangeleverde mappinggegevens, om te voldoen aan de vereisten van Cocoa Standard 3.4.2. Waar gegevens beschikbaar zijn, worden deze gebruikt door FLOCERT voor de identificatie van ontbossingsrisico's overeenkomstig de Cocoa Standard.

Fairtrade Cacao Standaard 2.1.4: First mile traceability – coöperaties zetten digitale oplossingen in om cacaobonen die aan de coöperatie worden verkocht te traceren tot op de individuele boerderijen of percelen.

Fairtrade Cacao Standaard 2.1.1: Controleren dat uitsluitend Fairtrade-cacao de toeleveringsketen binnengaat – de coöperatie registreert de individuele productie van leden en de totale productie van de coöperatie. Dit omvat zowel geraamde als werkelijke productie. De geraamde productie wordt vergeleken met de werkelijke productie en of verkopen. Significante verschillen worden geregistreerd, onderzocht en er worden maatregelen genomen om herhaling te voorkomen.

Fairtrade Cacao Standaard 2.1.3: First mile traceability – coöperaties documenteren de productstroomkaart en de traceerbaarheids-procedure van producent tot eerste koper. Risico-identificatie van mogelijke vermenging van cacao van coöperatieleden en niet-leden.

Fairtrade Small Producer Organisation Standard 2.1.1: Fairtrade certificeert alle leden van de coöperatie, cacao die door de coöperatie wordt aangekocht van niet-leden moet worden gescheiden en mag niet als Fairtrade worden verkocht.

2 Cacao wordt geoogst, gefermenteerd en gedroogd door de producent

3 Producent verkoopt aan de coöperatie

4 Coöperatie transporteert cacao naar het magazijn

5 Coöperatie scheidt cacao en verkoopt aan de exporteur

6 Exporteur verzendt cacaobonen of verwerkte producten naar de landen van consumptie

7 Importeur levert bonen of verwerkte producten aan de producent van afgewerkte consumenten-producten

8 Goederen worden geleverd aan de retailer voor verkoop aan de consument

EUDR readiness met Fairtrade

eudrsupport@fairtradebelgium.be

Is this helpful to you?
Please let us know!

